

บทที่ 5

บทสรุป

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบการประเมินเพื่อออกใบประกอบวิชาชีพครู โดยมีวัตถุประสงค์เฉพาะ 4 ประการดังนี้ 1) เพื่อวิเคราะห์ สังเคราะห์ คุณลักษณะที่ดีของครูตามบริบทของสังคมไทยที่เหมาะสมแก่การได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ 2) เพื่อสร้างรูปแบบการประเมินเพื่อออกใบประกอบวิชาชีพครู 3) เพื่อทดลองใช้รูปแบบการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู 4) เพื่อประเมินรูปแบบการประเมินเพื่อออกใบประกอบวิชาชีพครู โดยวิธีการดำเนินการวิจัยแบ่งเป็น 4 ตอนดังนี้ ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง การสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้ปกครอง เกี่ยวกับคุณลักษณะของครูดีตามบริบทสังคมไทย ตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการประเมินและคู่มือการใช้รูปแบบการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู แต่ละขั้นตอนมีรายละเอียด ดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ สังเคราะห์ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง จำนวน 27 เล่ม และการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้ปกครอง เกี่ยวกับคุณลักษณะของครูดีตามบริบทสังคมไทย จำนวน 40 คน แล้วนำผลจากการวิเคราะห์ สังเคราะห์ จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาสังเคราะห์ร่วมกับผลการสัมภาษณ์เกี่ยวกับคุณลักษณะของครูดีตามบริบทสังคมไทย ซึ่งประกอบไปด้วย 3 มาตรฐาน 58 ตัวบ่งชี้

ตอนที่ 2 การสร้างรูปแบบการประเมินและคู่มือการใช้รูปแบบการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ได้ดำเนินการดังนี้

2.1 ร่างรูปแบบการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู จากการนำผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ และสัมภาษณ์ในตอนต้น มาร่างเป็นรูปแบบการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

2.2 การตรวจสอบความเหมาะสม ความเป็นไปได้ของมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ เกณฑ์การประเมิน และแหล่งผู้ประเมินของร่างรูปแบบการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู โดยการประยุกต์ใช้เทคนิคเดลฟาย ให้ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 25 คน แสดงความเห็นเกี่ยวกับความเหมาะสมของส่วนประกอบในการประเมิน เพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

และความเป็นไปได้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ จำนวน 2 รอบ ซึ่งรอบที่ 1 เป็นการเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับความเหมาะสมของรูปแบบการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และความเป็นไปได้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลตามมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ ด้วยแบบสอบถามปลายปิดชนิดมาตรประมาณค่า 5 ระดับ และรอบที่ 2 เป็นการยืนยันความเห็นในรอบที่ 1 ของผู้เชี่ยวชาญ ด้วยแบบสอบถามฉบับเดิมโดยเพิ่มเติมที่ผู้เชี่ยวชาญเสนอแนะ ตำแหน่งค่ามัธยฐาน ขอบเขตพิสัยระหว่างควอไทล์ และตำแหน่งคำตอบของผู้เชี่ยวชาญแต่ละคนในรอบที่ 1 พร้อมให้ผู้เชี่ยวชาญกำหนดแหล่งผู้ประเมินแต่ละมาตรฐาน นำข้อมูลที่ได้มาคำนวณค่ามัธยฐาน ค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ เพื่อพิจารณาอันดับ (ความสอดคล้องกันของผู้เชี่ยวชาญ) เกี่ยวกับมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ แหล่งผู้ประเมิน และวิธีการประเมิน โดยพิจารณาจากระดับความเหมาะสมในการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และความเป็นไปได้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในแต่ละมาตรฐาน ตัวบ่งชี้ แหล่งผู้ประเมิน และวิธีการประเมินที่มีค่ามัธยฐาน 3.50 ขึ้นไป และมีค่าพิสัยระหว่างควอไทล์ไม่เกิน 1.5 สำหรับรอบที่ 3 นั้นเป็นการกำหนดเกณฑ์การประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูโดยผู้เชี่ยวชาญ

2.3 สร้างรูปแบบและคู่มือการใช้รูปแบบการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู

2.4 ตรวจสอบความเหมาะสมของรูปแบบการประเมินและคู่มือการดำเนินการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู โดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 7 ท่าน ทำการประเมินความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ และความชัดเจนของรูปแบบการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และดำเนินการประเมินลักษณะของคู่มือการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ก่อนนำไปทดลองใช้ โดยคำนวณค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ตอนที่ 3 การทดลองใช้รูปแบบการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู โดยทดลองใช้รูปแบบการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ณ โรงเรียนบ้านหนองหูล้าง อำเภอนิคมพัฒนา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิจิตร เขต 1 ซึ่งกำหนดผู้ร่วมทดลองดังนี้

3.1 ผู้บริหารสถานศึกษา ทำหน้าที่ประเมินครู

3.2 คณะกรรมการกลาง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา และเจ้าหน้าที่จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาทำหน้าที่ควบคุมการดำเนินการสอบ โดยครูผู้สอนจำนวน 16 คน เป็นผู้ถูกทดสอบด้วยแบบทดสอบความรู้ จำนวน 11 ฉบับ

3.3 ครูผู้สอนเป็นผู้ประเมินตนเอง

3.4 ครูผู้สอนทุกคนประเมินเพื่อนครู จำนวน 1 คน โดยผู้บริหารเป็นผู้กำหนดผู้ประเมินและผู้ถูกประเมิน

3.5 ผู้เข้าร่วมทดลองใช้รูปแบบแสดงความคิดเห็นต่อรูปแบบการประเมินเพื่อออกใบประกอบวิชาชีพครูหลังทดลองใช้รูปแบบ โดยการสัมภาษณ์

ตอนที่ 4 การประเมินรูปแบบการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู โดยสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อรูปแบบการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูจากผู้เชี่ยวชาญในด้านความเป็นไปได้ ความถูกต้อง ความเหมาะสม และความเป็นประโยชน์ โดยนำข้อมูลที่ได้มาคำนวณหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

สรุปผลการวิจัย

การพัฒนารูปแบบการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูดีตามบริบทสังคมไทย สำหรับกำหนดรูปแบบการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูพบว่า คุณลักษณะครูดีตามบริบทสังคมไทย ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน คือ มาตรฐานด้านความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครู มี 23 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน มี 13 ตัวบ่งชี้ และมาตรฐานด้านการปฏิบัติตน มี 22 ตัวบ่งชี้ รวมตัวบ่งชี้ทั้งหมด 58 ตัวบ่งชี้

2. รูปแบบการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู มีส่วนประกอบ ดังนี้

1) วัตถุประสงค์ของการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู เป็นการประเมินครูตามมาตรฐานการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และเพื่อเป็นสารค้นหาสาเหตุให้สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาตัดสินใจในการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู 2) มาตรฐานที่ทำการประเมินประกอบด้วย มาตรฐานด้านความรู้ มาตรฐานด้านประสบการณ์วิชาชีพครู มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน และมาตรฐานด้านการปฏิบัติตน 3) ตัวบ่งชี้จำแนกตามมาตรฐานประกอบด้วย ตัวบ่งชี้มาตรฐานความรู้ จำนวน 11 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 12 ตัวบ่งชี้ ตัวบ่งชี้มาตรฐานการปฏิบัติงาน จำนวน 12 ตัวบ่งชี้ และตัวบ่งชี้มาตรฐานการปฏิบัติตน จำนวน 21 ตัวบ่งชี้ รวมทั้งสิ้น 56 ตัวบ่งชี้ 4) เกณฑ์การประเมิน เป็นเกณฑ์การประเมินขั้นต่ำโดยพิจารณาตามมาตรฐาน มาตรฐานด้านความรู้ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ทุกตัวบ่งชี้ ส่วนมาตรฐานด้านประสบการณ์วิชาชีพครู มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน และมาตรฐาน

ด้านการปฏิบัติตน พิจารณาภาพรวมของแต่ละมาตรฐาน โดยเกณฑ์ผ่านร้อยละ 70, 75 และ 70 ตามลำดับ 5) วิธีการ ประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู โดยมาตรฐานด้านความรู้ใช้วิธีการทดสอบ ส่วนมาตรฐานด้านประสบการณ์วิชาชีพครู มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน และมาตรฐานด้านการปฏิบัติตน ใช้วิธีการสังเกต การสอบถาม และการตรวจเพิ่มละผลงาน 6) แหล่ง ผู้ประเมิน สำหรับมาตรฐานด้านความรู้ ผู้ทำหน้าที่ควบคุมการดำเนินการทดสอบ ได้แก่ คณะกรรมการกลาง ประกอบด้วยผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา หรือรองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา หรือบุคคลที่ ผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษามอบหมาย ผู้บริหารสถานศึกษา และเจ้าหน้าที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ส่วนมาตรฐานด้านประสบการณ์วิชาชีพครู มาตรฐานด้านการปฏิบัติตน และมาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน แหล่งผู้ประเมิน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนครู และตนเอง

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ผู้วิจัยนำไปทดลองใช้ พบว่าครูส่วนใหญ่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานด้านประสบการณ์วิชาชีพครู มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน และมาตรฐานด้านการปฏิบัติตน ส่วนมาตรฐานด้านความรู้นั้นครูส่วนใหญ่ไม่ผ่านเกณฑ์ ดังนั้นรูปแบบการตัดสินผลการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ซึ่งผลการประเมินจะออกมาใน 2 ลักษณะ คือ ผลการประเมินผ่าน สามารถนำผลการประเมินขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูต่อสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา และผลการประเมินไม่ผ่าน ผู้รับการประเมินพัฒนาตนเองและสามารถขอรับการประเมินอีกครั้ง

4. ผลการประเมินรูปแบบการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู พบว่า ผู้ร่วมทดลองมีความคิดเห็นต่อรูปแบบการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ด้านความเหมาะสม ด้านความเป็นประโยชน์ ด้านความเป็นไปได้ และด้านความถูกต้อง อยู่ในระดับมาก

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยสามารถอภิปรายผลได้ ดังนี้

1. ผลการวิเคราะห์ สังเคราะห์ เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และการสัมภาษณ์ ผู้บริหารสถานศึกษา ครู นักเรียน และผู้ปกครองเกี่ยวกับคุณลักษณะของครูดีตามบริบทสังคมไทย เพื่อนำมากำหนดเป็นรูปแบบการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ในการศึกษาตอนนี้พบว่า คุณลักษณะครูดีตามบริบทสังคมไทย ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน คือ มาตรฐานด้านความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครู มี 23 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานด้านการปฏิบัติงาน มี 13 ตัวบ่งชี้ และมาตรฐานด้านการปฏิบัติตน มี 22 ตัวบ่งชี้ รวมตัวบ่งชี้ทั้งหมด 58 ตัวบ่งชี้ สอดคล้องกับ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มาตรา 52, 53 ว่าด้วยวิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง สภาวิชาชีพในการกำกับของกระทรวงต้องกำหนดมาตรฐานวิชาชีพ กำกับดูแลการปฏิบัติตามมาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ รวมทั้งการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารสถานศึกษา และผู้บริหารการศึกษา อีกทั้งมีอำนาจหน้าที่ออก ต่อ และเพิกถอนใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 26-27) เพื่อเป็นหลักประกันและมั่นใจได้ว่าครูที่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู มีความรู้พื้นฐาน ทักษะในการสอน อย่างมีประสิทธิภาพ เป็นที่ยอมรับได้ในวิชาชีพ ผู้ปกครองมั่นใจได้ว่าเด็กทุกคนจะได้รับการดูแลเต็มความสามารถและได้ครูที่มีคุณภาพ ปฏิบัติตนอย่างต่อเนื่องให้ได้ตามมาตรฐานการปฏิบัติงานครู พร้อมทั้งเป็นการแสดงความรับผิดชอบของผู้ประกอบวิชาชีพครูที่มีต่อสาธารณะและสร้างความมั่นใจในความเป็นครู (Hawaii's Teacher Standard Board, 2006) ซึ่งสมหวัง พิธิยานุวัฒน์และคณะ (2542, หน้า 78) พบแนวทางเชิงนโยบายในการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู สำหรับคุณสมบัติผู้ที่ได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครุนั้น จะต้องมีความรู้ไม่ต่ำกว่าปริญญาตรีด้านการศึกษ หากจบปริญญาตรีสาขาอื่น ต้องได้รับการศึกษาหรืออบรมด้านวิชาชีพครูตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ คือ 24 หน่วยกิต สำหรับครูมือใหม่ก่อนประจำการต้องผ่านการฝึกประสบการณ์วิชาชีพเป็นระยะเวลา 2 ปี และต้องผ่านการประเมิน ส่วนครูประจำการที่มีอายุงาน 2 ปีขึ้นไป และมีคุณสมบัติตามที่เกณฑ์กำหนดจะได้รับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ หลังจากนั้นครูแต่ละคนต้องยื่นเพื่อขอรับการประเมินในการต่อใบอนุญาตประกอบวิชาชีพทุกๆ 5 ปี

2. รูปแบบการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู มีส่วนประกอบ ดังนี้

1) วัตถุประสงค์ของการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู เพื่อประเมินครูตามมาตรฐานการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู และเพื่อค้นหาสารสนเทศให้สำนักงานเลขาธิการคุรุสภาตัดสินใจในการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู 2) มาตรฐานที่ทำการประเมินประกอบด้วย ด้านความรู้ ด้านประสบการณ์วิชาชีพครู ด้านการปฏิบัติงานและ ด้านการปฏิบัติตน 3) ตัวบ่งชี้จำแนกตามมาตรฐาน ประกอบด้วย ตัวบ่งชี้มาตรฐานความรู้ จำนวน 11 ตัวบ่งชี้ มาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพครู จำนวน 12 ตัวบ่งชี้ ตัวบ่งชี้มาตรฐาน การปฏิบัติงาน จำนวน 12 ตัวบ่งชี้ และตัวบ่งชี้มาตรฐานการปฏิบัติตน จำนวน 21 ตัวบ่งชี้ รวมทั้งสิ้น 56 ตัวบ่งชี้ 4) เกณฑ์การประเมินเป็นเกณฑ์ การประเมินขั้นต่ำโดยพิจารณาตามมาตรฐาน มาตรฐานความรู้ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 60 ทุกตัวบ่งชี้ ส่วนมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพครู การปฏิบัติงาน และการปฏิบัติตน พิจารณาภาพรวมมาตรฐาน โดยเกณฑ์ผ่านร้อยละ 70, 75 และ 70 ตามลำดับ 5) วิธีการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู โดยมาตรฐานความรู้

ใช้วิธีการทดสอบ ส่วนมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพครู การปฏิบัติงาน และการปฏิบัติตน ใช้วิธีการสังเกต การสอบถาม และการตรวจเพิ่มสะสมงาน 6) แหล่งผู้ประเมิน สำหรับมาตรฐานความรู้ ได้แก่ คณะกรรมการกลาง ประกอบด้วยผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษาหรือรองผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ทำหน้าที่ควบคุมการดำเนินการทดสอบ ส่วนมาตรฐานประสบการณ์วิชาชีพครู การปฏิบัติตน และการปฏิบัติงาน แหล่งผู้ประเมิน ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา เพื่อนครู และตนเอง 7) ผลการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ซึ่งผลการประเมินจะออกมาใน 2 ลักษณะ คือ ผลการประเมินผ่าน สามารถนำผลการประเมินขอรับใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูต่อสำนักงานเลขาธิการคุรุสภา และผลการประเมินไม่ผ่าน ผู้รับการประเมินพัฒนาตนเองและสามารถขอรับการประเมินอีกครั้ง จากผลการวิจัยข้างต้น มีความสอดคล้องกับกระบวนการประเมินของนักการศึกษาหลายท่าน ได้แก่ ไทเลอร์ (Tyler, 1950, as cited in Nevo, 1983, p. 118) มี 5 ขั้นตอนคือ 1) การกำหนดวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม 2) การพัฒนาเครื่องมือ 3) การรวบรวมข้อมูล 4) การแปลผล 5) การให้ข้อเสนอแนะ สตัฟเฟิลบีม (Stufflebeam, 1971, as cited in Nevo, p. 118) ที่กล่าวถึงกระบวนการประเมินไว้ 4 ขั้นตอน คือ 1) การเตรียมการเพื่อการประเมิน 2) การระบุประเด็นสำคัญและ ความต้องการของผู้รับการประเมิน 3) การรวบรวมสารสนเทศที่เป็นประโยชน์ และ 4) การรายงานผลพร้อมทั้งข้อเสนอแนะ

3. ผลการทดลองใช้รูปแบบการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพไปทดลองใช้ พบว่า ครูส่วนใหญ่ผ่านเกณฑ์มาตรฐานด้านประสบการณ์วิชาชีพครู การปฏิบัติงาน และการปฏิบัติตน ส่วนมาตรฐานด้านความรู้นั้นครูส่วนใหญ่ไม่ผ่านเกณฑ์ จากผลการวิจัยทำให้ทราบคุณลักษณะของครูที่มีต่อการปฏิบัติงานในวิชาชีพ ทำให้ทราบถึงระดับความรู้ความสามารถของครูในสายตาขององค์กรวิชาชีพโดยผ่านคณะกรรมการประเมินและผู้บังคับบัญชา (ประเวศ มหารัตน์สกุล, 2545) ความสามารถและสมรรถนะที่มีต่อการปฏิบัติงานในความรับผิดชอบให้สำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่องค์กรกำหนด (ศุภชัย ยาวะประภาษ, 2546, หน้า 251) ซึ่งผลการประเมินทำให้ได้รายละเอียดทั้งจุดเด่น จุดด้อยของครูแต่ละคน ซึ่งข้อมูลดังกล่าวนี้จะใช้เป็นพื้นฐานสำหรับการบริหารงานบุคคล ใช้เป็นเป้าหมายในการฝึกอบรมและพัฒนาครูต่อไป (Cascio, 1998, p. 58)

4. ผลการประเมินรูปแบบการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู พบว่า ส่วนใหญ่มีความคิดเห็นต่อรูปแบบการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ด้านความเป็นไปได้ ด้านความถูกต้อง ด้านความเหมาะสม และด้านความเป็นประโยชน์ อยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของเดวิด เนโว (Nevo, 1983, pp. 117-128) ในเรื่องการสร้างหรือพัฒนา

รูปแบบการประเมินโดยการตั้งคำถามหลัก 10 คำถาม ดังนั้นผลการประเมินรูปแบบการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูครั้งนี้ จึงได้รูปแบบการประเมินที่มีความน่าเชื่อถือเป็นไปได้ในทางปฏิบัติและได้รับการยอมรับจากผู้เกี่ยวข้อง

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้

การนำรูปแบบการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูที่พัฒนาขึ้นในการวิจัยครั้งนี้ไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลนั้น ควรดำเนินการดังนี้

1.1 หน่วยงานใดที่นำรูปแบบการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูไปใช้ควรปรับเครื่องมือการใช้ในการประเมินในมาตรฐานด้านความรู้ โดยเน้นการออกแบบทดสอบให้เป็นแบบทดสอบมาตรฐานระดับชาติ

1.2 ผู้ใช้ควรศึกษาคู่่มือการประเมินอย่างละเอียด รูปแบบการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ที่พัฒนาขึ้นในงานวิจัยนี้แท้จริงแล้วเป็นโครงสร้างทางความคิดเกี่ยวกับการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูหรือเป็นทฤษฎี/ความเห็นเกี่ยวกับแนวทางการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูที่แสดงระบบหรือแนวทางการประเมินอย่างเป็นรูปธรรมและได้ผ่านการนำไปใช้ในสภาพจริงกับครูในโรงเรียน (School setting) มาแล้ว แม้ผลสรุปจากการใช้รูปแบบการประเมินนี้จะสรุปได้ว่า รูปแบบการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูที่ได้พัฒนาขึ้นนี้มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับได้ก็ตาม แต่การนำรูปแบบการประเมินไปใช้จะไม่ประสบผลสำเร็จได้เลยในเชิงปฏิบัติ ถ้าผู้ใช้ไม่ได้ดำเนินการตามที่รูปแบบการประเมินที่ได้กำหนดไว้อย่างจริงจัง การดำเนินการตามรูปแบบการประเมินสามารถกระทำได้โดยการศึกษาคู่มือการประเมินอย่างละเอียดในเบื้องต้นและพยายามปฏิบัติตามแนวทางการประเมินที่กำหนดเป็นรูปแบบการประเมินในคู่มือนั้นตลอดระยะเวลาที่ทำการประเมิน เช่น 1) การแต่งตั้งคณะกรรมการดำเนินการประเมิน ควรแต่งตั้งเป็นลายลักษณ์อักษรตามระเบียบแบบแผนของทางราชการ และแต่งตั้งบุคคลตามที่กำหนดไว้ในคู่มือการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู 2) การประชุมคณะกรรมการเพื่อศึกษาคู่่มือการประเมินควรดำเนินการอย่างจริงจังเพื่อให้เกิดความเข้าใจที่ถูกต้อง สอดคล้องกับแนวดำเนินการ และต้องชี้แจงเป้าหมายและวิธีการของการประเมินให้ชัดเจน 3) ต้องกำหนดระยะเวลาในการประเมินที่แน่นอน ตลอดจนการรายงานผลการประเมินตามกำหนดเวลา 4) ต้องอบรมผู้ประเมินตามเนื้อหาสาระที่กำหนดในคู่มือการประเมิน 5) ต้องรายงานผลรายบุคคลเป็นความลับและเก็บรักษาผลการประเมินไว้เป็นความลับให้ถูกต้องจรรยาบรรณการประเมิน และจัดทำรายงานตามที่กำหนดไว้เป็นมาตรฐานของ

แบบรายงานผลการประเมิน ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ประเมินใดๆ ที่ปรากฏในเอกสารหรือในคอมพิวเตอร์ ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ในการประเมินครั้งนั้นควรต้องระมัดระวังในการจัดเก็บเป็นพิเศษ เป็นต้น การดำเนินการประเมินอย่างเข้มงวดถูกต้องกับแนวทางในการประเมินตามคู่มือการประเมิน จะทำให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการประเมินตระหนักในความสำคัญของการประเมิน ตลอดจนทำให้ผลการประเมินเป็นที่ยอมรับ อันจะทำให้การประเมินมีผลต่อการพัฒนาบุคคลและองค์กรได้ในที่สุด

1.3 เงื่อนไขสำคัญของความสำเร็จในการใช้รูปแบบการประเมิน การใช้รูปแบบการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู เพื่อพัฒนาวิชาชีพครูจะได้ผลดีก็ต่อเมื่อ 1) องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ต้องมีนโยบายชัดเจนต่อการใช้การประเมินเป็นเครื่องมือในการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างแท้จริง และ 2) การประเมินต้องเป็นแบบกัลยาณมิตร คือ เป็นการประเมินด้วยความปรารถนาดีต่อกัน มีการยอมรับซึ่งกันและกันระหว่างผู้ประเมินกับผู้ถูกประเมินมีเป้าหมายและเล็งเห็นประโยชน์เกื้อกูลซึ่งกันและกัน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัย

2.1 รูปแบบการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู มีรูปแบบความแตกต่างจากรูปแบบการประเมินที่พัฒนาขึ้นในการวิจัยครั้งนี้หรือไม่ ถ้ามีจะมีลักษณะเป็นอย่างไร เป็นคำถามที่ควรมีการพัฒนาเป็นงานวิจัยต่อไป ด้วยเหตุที่ว่ารูปแบบการประเมินที่พัฒนาขึ้นในการวิจัยนี้เป็นเพียงแนวคิดหรือทฤษฎีหนึ่ง ซึ่งผู้วิจัยกำหนดและพัฒนาขึ้นมาเท่านั้น และย่อมเป็นไปได้ที่อาจมีแนวคิดทฤษฎีอื่น เกี่ยวกับการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครู ที่แตกต่างกันออกไปอีกมากมาย การพัฒนารูปแบบการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูย่อมมีความจำเป็นเสมอสำหรับยุคการปฏิรูปการศึกษา

2.2 ควรศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของการใช้รูปแบบการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูที่พัฒนาขึ้นในงานวิจัยนี้ หรือการใช้รูปแบบการประเมินเพื่อออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพครูอื่น ๆ ที่นักวิจัยได้พัฒนาขึ้น ต่อการนำผลการประเมินไปใช้ประโยชน์ (Evaluation utilization) ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญของการประเมิน และเป็นประเด็นปัญหาต่อเนื่องจากงานวิจัยนี้

2.3 ควรศึกษาวิจัยรูปแบบกระบวนการหรือวิธีการให้ผลป้อนกลับ เพื่อให้ผลการประเมินนำไปสู่การพัฒนาวิชาชีพครูให้ไปวิชาชีพชั้นสูงอย่างแท้จริง

